

ב"ה

עוֹמֵק הַפֶּשֶׁט עיונים ברצ"י

פ' מטות

על פי 'לקוטי שיחות' כרך י"ח

העדות והאדות יתקבלו בברכה בטל'

08-6882799 / 050-4125205

או במייל rizs@neto.bezeqint.net

ניתן גם להזמין לפרשיות נוספות

תוכן העיונים

א

הטעם שפירש רש"י את "דבר בלעם" דוקא בפרשתנו (לא, טז), ולא קודם לכן - בפרשת בלק (כד, יד) / רש"י מפרש שבלעם טען שאי אפשר לנצח את ישראל במלחמה: "אפילו אתם מכניסים כל המונות שבעולם אין אתם יכולים להם, שמא מרובים אתם מן המצרים" - ולכאורה, הרי מצרים היא אומה אחת בלבד! / בלעם דייק להביא שבחיל מצרים היה "שש מאות רכב בחור" - וכוונתו שהיו בתוך מצרים הרבה יראי ה'

ב

קושיית הרמב"ן (לא, כג): מדוע נאמרו דיני הכשר כלי הגויים דוקא בפרשתנו, במלחמת מדין - ולא קודם לכן, בפרשת חוקת, לגבי מלחמת סיחון ועוג? / לשיטת רש"י יש לפרש שדין הגעלת כלים כבר ידעו מהציווי בפרשת צו (ו, כא), ואילו דין טבילת כלים התחדש אכן רק עתה / ביאור לשון רש"י (לא, כג) שכתב שמטרת טבילת הכלים היא "להכשירן מן האיסור"; והרי רש"י בעצמו מסיים ואומר שיש להטביל גם כלים שלא בלעו איסור!

”וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיהֶם מֹשֶׁה הַחַיִּיתֶם כָּל נִקְבָּה. הֵן הִנֵּה
הָיוּ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדִבְרֵךְ בְּלָעַם לְמַסֵּר מַעַל בַּה' עַל
דְּבַר פְּעֹד וְהָיִי הַמִּגְפָּה בַּעֲדַת ה'” (לא, טז-טז)

-רש"י-

בדבר בלעם - אמר להם: אפילו אתם
מכניסים כל המונות שבעולם אין אתם
יכולים להם, שמא מרובים אתם מן
המצרים שהיו 'שש מאות רכב בחור';
בואו ואשיאכם עצה, אלקיהם של ישראל
שונא זמה הוא וכו', כדאיתא בחלק
ובספרי:

דבר זה, שבלעם יעץ העצה להחטיא את ישראל - הביא רש"י כבר לעיל בפרשת
בלק¹, על מה שנאמר שם "ועתה הנני הולך לעמי, לכה איעצך וגו'", וזה לשונו:

”לכה איעצך - מה לך לעשות. ומה היא
העצה, אלקיהם של אלו שונא זמה הוא
כו', כדאיתא בחלק. תדע שבלעם השיא

---

1. כד, יד.

עצה זו להכשילם בזמה, שהרי נאמר 'הן
הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם'."

אמנם שם ביאר רש"י רק את עצם העצה למעשה - "להכשילם בזמה", ואילו כאן
הוסיף וביאר שהיה דיבור מיוחד של בלעם כהקדמה לעצה זו: "אפילו אתם מכניסים
כל המונות שבעולם אין אתם יכולים להם וכו'".

ויש לפרש ההבדל בפשטות, שבפרשת בלק נאמר "לכה איעצך", ולכן רש"י מפרש
שם "מה היא העצה";

אמנם כאן נאמר "בדבר בלעם", ומזה למד רש"י להוסיף - שביחד עם העצה נאמר
גם דיבור מיוחד של בלעם².

והטעם שנתפרש "דבר בלעם" דוקא כאן, הוא מפני שדיבור זה של בלעם שייך
במיוחד לטענת משה המסופרת כאן - על זה שאנשי המלחמה לא הרגו את בנות
מדין:

משה טען, שבנות מדין הן העיקר במלחמה זו, והיינו, שלא זו בלבד שבעבר הן
הכשילו את בני ישראל וגרמו למגפה, אלא שהן הן אלו שנלחמות בפועל את מלחמת
מדין כנגד ישראל - ואיך יתכן איפוא שאנשי החיל משאירים אותן בחיים!?

ועל זה הביא משה את "דבר בלעם" - שאמר לשונאי ישראל שאין אפשרות
להכריע את ישראל במלחמה גשמית (כי "אפילו אתם מכניסים כל המונות שבעולם
אין אתם יכולים להם"), והדרך היחידה היא על ידי מצב של "זמה" ח"ו. ונמצא,
שעיקר המלחמה מצד מדין כנגד ישראל הוא בענין זה של בנות מדין, ולכן אין מקום
שהיוצאים לצבא המלחמה ישאירו אותן בחיים.

[ולהעיר, שלכאורה הדיבור והעצה של בלעם היו לבלק מלך מואב, שאליו אמר בלעם "לכה
איעצך וגו'" - והרי כאן מדובר על בנות מדין!]

---

2. אך להעיר, שבתרגום אונקלוס כאן תרגם את התיבות "בדבר בלעם" - "בעצת בלעם". ועד"ז בתיב"ע: "בעיצתא
דבלעם". ואכמ"ל.

אמנם אין זו סתירה, כי כבר פירש רש"י³ שבלק היה (מלך למואב, וגם) "מנסיכי מדין". וק"ל.

מצרים = 1

והנה, כד דייקת ב"דבר בלעם" (כפי שמביאו רש"י), אינו מבואר כל צרכו:

בלעם אומר, "אפילו אתם מכניסים כל המונות שבעולם - אין אתם יכולים להם", ומביא ראיה מזה שישראל התגברו על מצרים - "שמא מרובים אתם מן המצרים שהיו שש מאות רכב בחור";

ולכאורה, ראיה זו תמוהה היא⁴:

כיצד מזה שישראל נצחו את מצרים - מוכח שיוכלו לעמוד נגד "כל המונות שבעולם"? הרי מצרים היא בסך הכל אומה אחת!

יתירה מזו: מצינו לעיל בפרשת שלח⁵, שמשא אמר לקב"ה שאם בני ישראל לא יכנסו לארץ ישראל - יטענו הגויים ש"אינו דומה פרעה לשלשים ואחד מלכים", ויאמרו שזה שיצאו בני ישראל ממצרים אינו מוכיח שבכוחם להתגבר גם על יושבי ארץ כנען (שהם חזקים יותר מפרעה);

ואם אין מפרעה ראיה על "שלשים ואחד מלכים" שבארץ כנען, על אחת כמה וכמה ביחס ל"כל המונות שבעולם"!

---

3. בלק כב, ד.

4. וכן הקשה בספרי דבי רב על הספרי כאן. וראה באר בשדה על רש"י.

5. יד, טו-טז ובפרש"י שם.

"רכב בחור" = 600

ונראה לבאר, שבאמת לא הוצרך בלעם להביא ראיה על גבורתם של ישראל ביחס לאומות ("אפילו אתם מכניסים כל המונות שבועולם אין אתם יכולים להם") - שהרי הדבר היה אז גלוי לעין כל:

הכל ראו כיצד ישראל מתגברים באופן נפלא על סיחון ועוג, שנחשבו המלכים החזקים ביותר ש"אין כל אדם יכול לכובשם", ומלכי כנען סמכו על גבורתם העצומה והעלו להם מס כדי שישמרו עליהם⁶; ובכן, מי פתי לחשוב שהוא חזק יותר מסיחון ועוג?!

ולכן לא הוצרך בלעם להביא ראיה כלל על כוחם הגדול של ישראל; ומה שהמשיך והביא שישראל גברו על המצריים - "שמא מרובים אתם מן המצרים שהיו שש מאות רכב בחור" - בהכרח לפרשו בדרך מחודשת (כדלקמן).

ובאמת, מגוף דברי רש"י מוכח שאין לתפוס דבר זה כמשמעותו השטחית, שנתכוון בלעם להביא ראיה מזה שהצליחו ישראל להתגבר על הריבוי כפשוטו של חיל מצרים - שהרי רש"י מזכיר רק "שש מאות רכב", שאינו מספר רב במיוחד.

[לכאורה אפשר לומר, שבזה שרש"י מזכיר "שש מאות רכב" אין כוונתו למספר זה כשלעצמו, אלא שמכיון שה"שש מאות" היו "רכב בחור" בלבד, מובן מזה הריבוי המופלג של כל חיל ורכב מצרים (וכפי שמוכח מזה שישראל נתפחדו ונבהלו לנוכח המצריים הרודפים אחריהם - "וייראו מאוד"⁷; והרי עם ישראל היו אז "שש מאות אלף רגלי הגברים" בלבד⁸, ועוד נשים וטף ו"ערב רב" וכו', ובוודאי לא היו נבהלים ממספר קטן).

---

6. ראה פרש"י חוקת כא, כג. בלק כב, ה.

7. בשלח יד, י.

8. בא יב, לו-לח.

אבל מלשון רש"י לא משמע שלזה כוונתו, שאם כן היה מעתיק את המשך הפסוק:⁹ "(שש מאות רכב בחור) וכל רכב מצרים ושלישים על כולו", או לפחות רומז להמשך הפסוק על ידי הוספת "וגומר"; אמנם רש"י כתב "שהיו שש מאות רכב בחור" - ומשמע שנתכוון לאלו בלבד].

חיל התאחדות היראים

והביאור בזה:

בזה שהביא בלעם את "שש מאות רכב בחור", התכוון לשלול מחשבה שאפשר להתגבר על ישראל על ידי כוחות רוחניים.

והיינו, שגבורה גשמית בוודאי לא תועיל כנגד ישראל, שהרי הצליחו ישראל להתגבר אפילו על כוחם העצום של סיחון ועוג;

אך עדיין היה מקום לומר שאפשר לנצח את ישראל במלחמה רוחנית, וכשם שחשבו בתחילה להשתמש בכוחו הרוחני של בלעם בהיותו נביא ו"וידע דעת עליון" וכו' - הרי היה אפשר לחשוב ש(אם כי בלעם עצמו לא הצליח, אבל) אולי יימצאו אנשים עם כח רוחני גדול יותר שיצליח להתגבר על כחם של ישראל.

ואת זה שלל בלעם באומרו - "שמא מרובים אתם מן המצרים שהיו שש מאות רכב בחור": אין כוונתו בזה להריכוז וגבורה של חיל מצרים מבחינה גשמית, אלא לגדולתם הרוחנית - וכמו שמפרש רש"י בפרשת בשלח¹⁰ שהבהמות הללו היו שייכים לאותם כשרים שבמצרים, שהיו מ"הירא את דבר ה'", אלו שצייתו לאזהרת משה והכניסו את מקניהם אל הבתים בשעת מכת דבר ומכת ברד;

---

9. בשלח יד, ז.

10. על הפסוק, וראה גם פרש"י וארא ט, י.

ואף על פי כן, לא הועילה להם יראת שמים זו להתגבר על ישראל וטבעו בים סוף כמו שאר המצריים. ומזה מובן, שאין טעם לחפש איש בעל מעלה רוחנית כדי לנצח את ישראל, כי בענין זה אין הם "מרובים מן המצרים".

[ואולי יש לומר עוד, שגם תחילת דיבורו של בלעם: "אפילו אתם מכניסים כל המונות שבעולם אין אתם יכולים להם" – אין כוונתו רק לשלול נצחון על ידי הכמות (על ידי כח גשמי), אלא יש בכך גם תוכן רוחני: בתוך "כל המונות שבעולם" בוודאי נכללים הרבה יראי ה' שבזכותם ינצלו, ואם כן ריכוז של "כל המונות שבעולם" יש בכוחו להבטיח – כסגולה רוחנית – שלא יאבדו במלחמה עם בני ישראל¹¹;

וזה מה שבא בלעם לשלול ואמר: "שמא מרובים אתם מן המצרים שהיו שש מאות רכב בחור", קיבוץ גדול של יראי ה' בבת אחת, ואעפ"כ, כשבאו להלחם בבני ישראל לא נשאר מהם אף אחד].

ולכן סיים בלעם שאין ברירה אחרת, אלא "בואו ואשיאכם עצה" – ויש לפרש הדיוק בלשון "בואו", שכוונתו שיתקרבו אליו כדי שיוכל לומר להם את עצתו בדרך סוד; והכוונה בזה היא להמבואר בדברי חז"ל¹², שכדי להכשיל את ישראל בפועל נקטו בנות מדין בדרך של ערמומיות ותחבולה, ולכן אמר בלעם עצתו בחשאי, כדי שלא ידעו מזה ישראל ואז ידעו להיזהר ולהישמר בו, ודו"ק.

(חלק יח – מטות א)

---

11. ועל דרך מה שמצינו בסדום ועמורה, שאם היו שם צדיקים היה הדבר מגין על כל יושבי הערים – וירא יח, כג ואילך.

12. שאליהם מציין רש"י כאן בסיום הדיבור – סנהדרין קו, א.

**"כָּל דָּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטָהַר אֶךְ
בְּמִי נִדְּהָ יִתְחַטֵּא וְכָל אֲשֶׁר לֹא יָבֹא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ
בְּמִים" (לא, כג)**

-רש"י-

כל דבר אשר יבוא באש - לבשל בו כלום,
תעבירו באש - דרך תשמישו הגעלתו ..
אך במי נדה יתחטא - לפי פשוטו חיטוי זה
לטהרו מטומאת מת, אמר להם: צריכין
הכלים גיעול לטהרם מן האיסור, וחיטוי
לטהרן מן הטומאה. ורבותינו דרשו
מכאן, שאף להכשירן מן האיסור הטעין
טבילה לכלי מתכות, ו'מי נדה' הכתובין
כאן דרשו מים הראויים לטבול בהם נדה,
וכמה הם? ארבעים סאה.

וכל אשר לא יבוא באש - כל דבר
שאינ תשמישו על ידי האור, כגון כוסות
וצלוחיות שתשמישן בצונן ולא בלעו
איסור; תעבירו במים - מטבילן ודיו:

הקשה הרמב"ן על אתר:

הרי בסדרה קודמת - בפרשת חוקת - מספר הכתוב על מלחמתם של ישראל עם סיחון מלך האמורי ועוג מלך הבשן, וגם שם יצאו ישראל ברכוש גדול¹³; מדוע איפוא לא נצטוו ישראל כבר אז על דינים אלו של איסור שימוש בכלי הגויים לפני הכשרתם?

ותירץ הרמב"ן:

"סיחון ועוג מלכי האמורי הם, וארצם מנחלת ישראל היא, והותר להם כל שללם, אפילו האיסורים - דכתיב¹⁴ 'ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת', ואמרו רבותינו¹⁵ קדלי דחזירי אשתרי להו".

כלומר: בעת כיבוש הארץ יש היתר מיוחד לאכול משלל האויבים, ואפילו בשר חזיר; ולכן במלחמת סיחון ועוג, שנחשבה כחלק מכיבוש הארץ (שהרי לאחר מכן התיישבו שם בני ראובן ובני גד), היה היתר כללי לאכול משללם וממילא אין צורך בהגעלת הכלים כדי להפליט את האיסור הבלוע בהם.

אך שונה הדבר במלחמת מדין, ש"לא לקחו את ארצם, רק לנקום נקמתם הרגו אותם ולקחו שללם" - כלומר: המלחמה במדין לא היתה חלק מכיבוש הארץ, ולא חל בה ההיתר המיוחד האמור - "ולכך נהג האיסור בכליהם" (עד כאן דברי הרמב"ן).

הגעלה עתיקה, טבילה חדשה

והנה, ברש"י על התורה לא נזכר היתר זה של "קדלי דחזירי אשתרי להו", והיינו שאינו לפי "פשוטו של מקרא"; ולכן יש לתרץ - אליבא דרש"י - קושיא זו באופן אחר:

---

13. דברים ב, לה.

14. ואתחנן ו, יא.

15. חולין יז, א.

בפרשת צו¹⁶ בא הצייווי בענין בשר קדשים - "וכלי חרש אשר תבושל בו ישבר, ואם בכלי נחושת בושלה ומורק ושוטף במים". ורש"י שם מפרש, "לפי שהבליעה שנבלעת בו נעשה נותר"; ולכן בכלי חרס יש לשברו (כי אינו פולט הבליעה על ידי הגעלה), ואילו כלי מתכת יש להכשירו במים כדי "לפלוט את בליעתו".

ומעתה יש לומר, שבמלחמת סיחון ועוג לא הוצרכו לאזהרה מיוחדת שלא להשתמש בכלים לפני הכשרתם, כי היה ידוע כבר הדין שכלי הבולע איסור אסור להשתמש בו (ממה שנאמר בפרשת צו);

אמנם במלחמת מדין לא היה משה בעצמו נוכח - וגם הנהגתם היתה שלא כדבעי עד שמשה קצף על פקודי החיל, כמסופר בפרשה - ולכן היה צורך לחזור ולהדגיש אזהרה זו שלא להשתמש בכלי הגויים לפני הכשרתם.

ועוד יש לומר:

גם במלחמת מדין לא היה צורך באזהרה מיוחדת על הגעלת הכלים, כי היה ידוע מכבר; וזה שבא כאן הצייווי על הכשרת כלים הוא בגלל שעכשיו נתחדשו כמה פרטים בענין הכשרת הכלים, וכגון הדין דטבילת כלים - שגם כלי שלא בלע איסור צריך להטבילו - שהוא לא כתוב קודם לכן.

אמנם לפי זה שוב יש להקשות: כיצד ידעו בעת מלחמת סיחון ועוג שצריך להטביל את כלי הגויים?

ויש ליישב¹⁷, לפי הידוע שלא כל המצוות ניתנו מיד במתן תורה, ויש מצוות שנאמרו מאוחר יותר¹⁸. וכן בעניננו, רק עכשיו הגיע הזמן שבו נתחדש הדין דטבילת כלים, ובדוגמת "ניתנה תורה ונתחדשה הלכה"¹⁹; והיינו שבזמן מלחמת סיחון ועוג

---

16. ו, כא.

17. ראה גם שו"ת הר צבי יורה דעה סי' קט. "מבוא" לספר "טבילת כלים" - בסופו.

18. וכמו שמצינו בסדרה הקודמת, פ' פינחס (כו, ו ואילך), שפרשת נחלות נתחדשה רק בשנת הארבעים, על ידי טענת ננות צלפחד. ועוד.

19. שבת קלה, סע"א.

עדיין לא היו מחוייבים בטבילת כלים, ורק בעת מלחמת מדין נתחדש החיוב מיד ולדורות (לפי "פשוטו של מקרא").

היינו הדין!

ולאחר שנתבאר הענין בדרך הפשט, נחזור לדברי הרמב"ן שיישב בדרך ההלכה - שבעת מלחמת סיחון ועוג לא הוזהרו בהציווי להגעלת כלים כי היה אז היתר כללי על מאכלות אסורות (כאמור).

ובמפרשים התקשו בדבריו, כי:

בפרשתנו בא הציווי (לא רק על הגעלת כלים מהאיסור הבלוע בהם, אלא) גם על טבילת כלים הבאים מן הגויים, גם כלים כאלו שלא בלעו איסור כלל;

ובכן, תירוץ הרמב"ן - שבעת מלחמת סיחון ועוג היה היתר על מאכלות אסורות - מיישב רק למה לא נאמר אז הדין להגעלה, ואין בו ביאור למה לא נצטוו אז בדין טבילה.

וכבר פלפלו המפרשים בזה בכמה אופנים²⁰; אמנם נראה לבאר את דברי הרמב"ן בפשטות, שלא הוצרך הרמב"ן ליישוב מיוחד על דין טבילה - כי אותו יישוב שכתב הרמב"ן בדבר זה שלא נצטוו בדין הגעלה, כוחו יפה גם לענין דין טבילה, וכדלקמן.

---

20. ראה חתם סופר עה"ת כאן, ועוד - ראה ב"מבוא" לספר "טבילת כלים" הג"ל, וש"נ.

גם כלים חדשים יש "להכשיר"

והענין בזה:

כד דייקת בלשון רש"י כאן, תמצא חידוש בדבריו - שאף טבילת הכלים שייכת היא לבליעת איסור, שכך כתב: "שאף להכשירן מן האיסור הטעין טבילה לכלי מתכות";

אלא שלכאורה הדבר מוקשה, כי הדין הוא שיש לטבול גם כלים חדשים שלא בלעו איסור כלל, וכמפורש בסיום דברי רש"י עצמם, שגם "כוסות וצלוחיות שתשמישן בצונן ולא בלעו איסור" יש להטבילם!

ויש מן המפרשים שהרגיש בדבר, וכן כתב ב"באר בשדה" (על לשון רש"י "להכשירן מן האיסור"): "מן האיסור לאו דוקא, שהרי אין זה איסור, אלא להוציאו לאותו כלי מידי דופיו וטומאתו של גוי ולהכניסו בקדושת ישראל".

אמנם לפי הידוע גודל הדיוק בלשון רש"י, יש ללמוד שלשון "איסור" היא בדוקא, ובפרט שרש"י משנה בלשונו: לפני כן, לגבי הגעלה, נקט שהיא באה "לטהרם מן האיסור", ואילו כאן, לגבי טבילה, דייק "להכשירן מן האיסור" - ויש לומר שבשינוי זה מבואר כיצד גם טבילה שייכת היא לבליעת האיסור, כדלקמן.

"איסור" אין, אבל יש אפשרות לאיסור

ביאור הענין:

הגדר של "טהרה" שייך רק בדבר שיש בתוכו טומאה או איסור, ולכן הגעלה - שמוציאה את מציאות האיסור שבלוע בתוך הכלי - נקראת "לטהרם מן האיסור";

אולם "להכשירן" הוא כמו לשון הכנה (בדוגמת הלשון "הכשר מצוה"): הכלי מוכן ומוכשר שיוכלו להשתמש עמו.

ובנידון דידן: החידוש של טבילה אינו בהוצאת מציאות האיסור הקיים כבר בתוך הכלי (שזה נעשה על ידי הגעלה דוקא), אלא לעשות את הכלי מוכשר להשתמשות המושללת (מאיסור ואף) מאפשרות ועלוליות האיסור²¹.

כלומר: כאשר הכלי נמצא ברשות נכרי הרי (גם אם בפועל הוא לא השתמש בו לדבר איסור) קיימת האפשרות שהנכרי ישתמש בכלי לאיסור; ולכן, כאשר הכלי עובר לרשות הישראל, להשתמשות כזו מושלל בה איסור ואפילו "אפשרות" של איסור, אז צריך הכלי טבילה "להכשירן מן האיסור".

ומעתה נמצא, שאמנם דין הטבילה מתייחס גם לכלים שלא בלעו איסור בפועל, אבל גם הטבילה שייכת היא להאיסור - כיון שמטרת הטבילה היא להכשיר את הכלי ולהוציא אותו מידי אפשרות לבליעת איסור שהיתה בעודו קיים אצל הנכרי.

ולפי זה מיושבת הקושיא שהקשו המפרשים על הרמב"ן: למה אין בדבריו התייחסות לזה שבמלחמת סיחון ועוג לא נצטוו בהציווי דטבילת כלים?

כי, אותו יישוב שאומר הרמב"ן בנוגע להגעלה - שבמלחמת סיחון ועוג הותרו האיסורים - מתאים ממש גם לגבי טבילה:

כיון שבמלחמת סיחון ועוג לא היה גדר של "איסור" (ואפילו "קדלי דחזירי אשתרי להו"), הרי במילא לא היה גם מקום ל"אפשרות" של איסור, שהטבילה באה להוציאה. וק"ל.

(חלק יח - מטות ב)

---

21. להעיר מדין ד"כל שהוא מקבל טומאה .. אין מסככין בו" (סוכה יא, א) - שאף שהדבר לא קיבל טומאה בפועל, הרי עצם זה שהוא אינו מושלל מטומאה מכניס אותו לגדר זה. וכמה כיוצא בזה. - ולדוגמא בפרשה זו גופא: הציווי להרוג את נשי מדין, "וכל אשה יודעת איש .. הרגו" (לא, יז), שהכוונה בזה היא - כפירוש רש"י על אתר - גם למי שהיא רק "ראויה להיבעל, אף על פי שלא נבעלה".

